

[Oluf Pedersen.]

stri, at man gør Staten til en Dødens Købmand i stor Stil, saadan at Staten ligefrem bliver økonomisk interesseret i, at det kan gaa saa godt som muligt med denne Vaabenfabrikation.

Vi kan ikke se, at det foreliggende Lovforslag kan være tilfredsstillende for Fredens Venner, og vi maa have Lov at stille Regeringen det Spørgsmaal, hvorfor der skal være privat Vaabenindustri, og hvad man forstaaer ved Krigsmateriel. Vi mener, det altid er en Krigsfare at have en saadan privat Vaabenindustri, ogsaa over for eventuelt svage Politikere. Danmark er et lille fredselkende Land; men dette bør ogsaa give sig Udslag i Handling, baade ved at man kræver Værnepligten ophævet, ved at man modsætter sig Oprustning, ved at man faar en Politioordning i Stedet for Hær og Flaade og ved at der bliver sat Bom for den Dans om Mammon, som trives i Ly af Fabrikation og Eksport af Krigsmateriel.

Justitsministeren (Steincke): Da jeg ikke har et saa krigersk Indtryk af Oppositionens Holdning over for dette Lovforslag som det ærede Medlem, der nys forlod Talerstolen, vil jeg begynde med, rent pacifistisk set, at takke for den Modtagelse, som Hovedbestemmelserne i dette Lovforslag har faaet, og skal indskrænke mig til at besvare de Spørgsmaal, der er rettet til mig, i nogle faa Bemærkninger.

Det er væsentlig § 8, Kritikken har rejst sig imod. Den ærede Ordfører for Socialdemokratiet talte om, at man maatte nok have Kontrol med Selskabernes Økonomi, men passe paa, at Kontrollen ikke kom til at skade berettigede Interesser, og han føjede med Henblik paa § 8 til, at om en saaledes betinget Udbyttebegrænsning er rimelig, kunde man undersøge i Udvalget. Da man ogsaa fra andre ærede Ordføreres Side særlig har været betænkelig ved denne § 8, skal jeg sige, at jeg ikke har noget som helst imod, at dette Forhold diskuteres nærmere i Udvalget, og at jeg ogsaa selv kan se, at der kan være Grund til at undersøge dette Spørgsmaal nærmere.

Det, som man særlig vil gøre gældende fra denne Industris Side, er, at man ikke kan ligestille dens Forhold med visse andre Industris Forhold, som f. Eks. Spiritfabrikkernes, og derigennem finde et vist Udgangspunkt med Ordningen af § 8, idet Spiritfabrikkerne garanteres af Staten et Monopol paa Produktionen, hvortil kommer, at der jo her er Tale om en vældig

Konsumartikel her i Landet ... (*Drachmann*: Og Skatteartikel!); ogsaa det kunde siges ... medens Syndikatet, som man her taler om, næsten udelukkende arbejder med Udlandet og altsaa i meget stærk Konkurrence med andre Vaabenfabrikker. Dette sidste bevirker bl. a., at man i Modsætning til førnævnte Monopolforetagende ikke i den Grad kan regne med Udbytte eller sikkert Udbytte. Det foranlediger, at man er betænkelig fra visse Sider baade her i Salen og udenfor ved den særlige Formulering af § 8.

Det betyder dog ikke, at Staten ikke har væsentlig Interesse i Ordningen af dette Spørgsmaal. Det Argument, man har fremført over for mig, at § 8 og Stykke 4, som det ærede Medlem var inde paa, vilde kunne komme til at skade Industrien og derigennem altsaa indirekte Staten, fordi man maatte regne med, at udenlandske Konkurrenter ikke vilde acceptere højere Priser og derved at komme til, som de vilde sige, at bidrage til Betaling af Udgifterne ved den danske Regerings Foranstaltninger til Beskyttelse mod Luftangreb, synes jeg ikke er rigtigt. Hvis Forholdet var det, at Staten paa Forhaand havde betinget sig en vis Afgift eller lignende, saa kunde man anføre et saadant Argument, men herom er der jo i hvert Fald ikke Tale.

Derimod kunde man maaske snarere sige, at hvis det er rigtigt, at Udbyttet af denne Virksomhed er saa umaadelig svingende, som det paastaas — og de Tal, det ærede Medlem Hr. Pürschel opgav i saa Henseende, var rigtige, selv om man maaske ikke behøver at underkende de Betragtninger, som det ærede Medlem Hr. Hartel gjorde gældende netop over for disse Tal —, men under alle Omstændigheder, naar Udbyttet er saa voldsomt svingende, kan der være en vis Betænkelighed ved, at Staten i de Aar, hvor der kommer et særlig stort Udbytte, lægger Beslag paa en Del af dette.

Jeg ser med andre Ord godt, at man kan drøfte Formuleringen af § 8, og jeg skal hermed uden at indtage noget som helst principielt afvigende Standpunkt over for andre Betragtninger erklære mig villig til at diskutere det ganske fordomsfrit. Derimod er jeg mere betænkelig ved en Ændring af § 10 — det var vist det ærede Medlem Hr. Nørskov, der havde det Ønske; jeg synes, det er en fornuftig Regel, at ingen Stats-tjenestemand kan være Direktør, Bestyrelsesmedlem, Medlem af Repræsentantskab eller have lønnet Virksomhed eller være